

Број: 1900

Датум: 07.06.2018. године

АНАЛИЗА РАДА И КОРИШЋЕЊА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА ЗА 2017. ГОДИНУ

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ НА НИВОУ ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

1.1. Организациона структура

На територији Браничевског округа здравствена заштита становништва се обезбеђује на примарном нивоу организације здравствене службе, односно у домовима здравља, као и на секундарном нивоу, односно у општим болницама. Примарни ниво, представља први професионални ниво здравствене заштите који подразумева заштиту првог контакта, место где се пружа медицинска заштита (дијагноза, лечење и рехабилитација), као и низ активности које се односе на унапређење и очувања здравља и спречавања обољења.

На територији Браничевског округа примарни ниво заштите у 2017. години обезбеђивали су самостални домови здравља: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац на Млави и Пожаревац са Огранком Костолац.

1.2. Показатељи функционисања примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа

Основни показатељи функционисања примарне здравствене заштите су: покривеност и обезбеђеност популације здравственом заштитом, коршћење примарне здравствене заштите, оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити као и показатељи садржаја рада, квалитета и ефикасности.

1.2.1. Покривеност и обезбеђеност популације

Просечна удаљеност институција примарне здравствене заштите од корисника на територији Браничевског округа креће се око 10 км, док је проценат популације за коју је обезбеђена ПЗЗ одговара укупном броју становника за територију округа (према Процени броја становника РЗС Србије на дан 30.06.2016. године, 172.515 становника).

Од укупног броја радника запослених на неодређено време, којих је 986 на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2017. године, њих 80,14% су здравствени радници и сарадници а 19,85% су административни и технички радници, што није у складу са новим Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, где је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0% (табела 1).

Табела 1. Запослени на неодређено време у домовима здравља Браничевског округа на дан 31.12.2017. године*

Дом здравља	ВИСОКА СТРУЧНА СПРЕМА							Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Стом. сестра/техничар	Немед. радници	УКУПНО
	ЛЕКАРИ			Стомато.	Фарм./Биохем.	Здрав. сарад.	УКУПНО					
	Свега	Опште медицине	Спец.									
В. Градиште	24	9	15	3	0	0	27	5	41	3	20	96
Голубац	11	3	8	2	0	0	13	4	26	2	12	57
Жабари	13	9	4	2	1	0	16	1	28	2	14	61
Жагубица	18	8	10	2	0	1	21	10	44	2	16	93
Кучево	18	10	8	2	0	2	22	4	39	2	18	85
М. Црниће	12	10	2	3	0	0	15	1	27	4	13	60
Петровац	25	19	6	5	0	2	32	5	38	7	23	105
Пожаревац	77	25	52	17	0	7	101	31	199	18	80	429
Свега	198	93	105	36	1	12	247	61	442	40	196	986

*(Табела 6. Укупан кадар у здравственим установама ПЗЗ на дан 31.12.2017. године)

Од укупног броја здравствених радника и сарадника (790) који су запослени на неодређено време на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, њих 31,3% су са високом стручном спремом а 68,7% са вишом и средњом стручном спремом (табела 1.).

1.2.2. Коришћење примарне здравствене заштите

Коришћење примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа посматрано је кроз: број прегледа/посета на једног становника/корисника, стопу коришћења и процента од укупне популације која има бар једну посету ПЗЗ годишње.

Посматрајући рад и посете по службама у 2017. години, свих домова здравља Браничевског округа, анализа је показала да:

У оквиру службе за здравствену заштиту предшколске деце на нивоу Браничевског округа, у 2017. години, код лекара ван саветовалишта остварено је у просеку 7,8 посете на једно предшколско дете, а у саветовалишту је било 1,4 посете по једном детету док је код осталих медицинских радника било у просеку 1,8 посета по једном детету.

У служби за здравствену заштиту школске деце на нивоу Браничевског округа, у 2017. години било је у просеку 4,8 посета код лекара по једном школском детету и 1,1 посета код осталих медицинских радника.

У служби за здравствену заштиту жена на нивоу Браничевског округа, у 2017. години било је у просеку 0,41 посета код лекара ван саветовалишта, просечно 9,4 посета лекару у саветовалишту за труднице и 0,1 посета саветовалишту жена генеративног доба (од 15 до 49 година), док је просечан број посета осталим медицинским радницима био 0,22 посете на једну жену.

У служби опште медицине на нивоу Браничевског округа, у 2017. години реализовано је код лекара у просеку 4,3 посета по једном одраслом кориснику а код осталих медицинских радника 3,2 посете по једном кориснику.

У служби здравствене заштите радника на нивоу Браничевског округа, у 2017. години остварено је код лекара у просеку 4,2 посете по једном запосленом/кориснику и код осталих медицинских радника 3,0 посета по једном запосленом/кориснику.

У служби стоматолошке здравствене заштите на нивоу Браничевског округа, у току 2017. године било је у просеку 0,49 посета стоматологу по једном становнику/кориснику, реализовано 0,09 пломбирања зуба по једном становнику и извађено је 0,06 зуба на једног корисника, док је протетских радова урађено 6,34 на 1000 одраслих становника.

Табела 2. Посете по службама остварене у оквиру домова здравља Браничевског округа 2017. године

Дом здравља	ПОСЕТЕ											УКУПНО
	зз предшколске деце		зз школске деце		зз жена		зз одраслих		зз радника		Стоматол. зз	
	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	Стоматол. ординација	
В. Градиште	8571	2626	11409	1840	4059	1345	76309	90143	0	0	9400	205702
Голубац	3371	912	3738	895	2652	635	41323	18223	0	0	5247	76996
Жабари	2969	754	3165	779	2522	339	41273	29788	0	0	1868	83457
Жагубица	4235	822	6543	1364	4517	324	55211	30474	0	0	5498	108988
Кучево	5486	406	8566	979	3289	2124	72806	47815	0	0	4577	146048
М. Црниће	3307	330	3976	446	3103	1166	46749	24423	0	0	6548	90048
Петровац	11255	1444	13154	1424	8523	5915	56810	23539	23000	6265	10033	161362
Пожаревац	43915	8998	44812	10142	16962	4434	129185	76046	105477	82473	40638	563082
СВЕГА	83109	16292	95363	17869	45627	16282	519666	340451	128477	88738	83809	1435683

Стопа коришћења примарне здравствене заштите, посматрана је као збир свих посета службама примарне здравствене заштите (посете лекару, саветовалишту, осталим медицинским радницима и стоматолошкој служби) (табела 2.), у односу на укупан број становника. На основу такве анализе показало се да је на територији Браничевског округа сваки становник у 2017. години, у просеку, имао 8,3 посете службама примарне здравствене заштите на годишњем нивоу.

Процент од укупне популације која има бар једну посету примарној здравственој заштити посматран је као однос између укупног броја свих првих посета (збир куративних и превентивних прегледа) и броја становника. На основу таквог израчунавања показало се да у Браничевском округу у 2016. години посматрани показатељ ($388529 / 172515 * 100$) износи 225,2%.

1.2.3. Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити

Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа анализиран је кроз укупан број посета по једном лекару, као и броја становника по једном лекару у примарној здравственој заштити.

Оптерећеност медицинских радника свих домова здравља Браничевског округа по службама у 2017. години приказана је у табели 3.

Табела 3. Оптерећеност медицинских радника примарне здравствене заштите по службама на територији Браничевског округа у 2017.години

Редни број	СЛУЖБА	Посматрани период	Просечан број посета код лекара*	% од дефинисаних мера извршења	Просечан број посета код осталих мед.радника
1.	Здрав. заштита предшколске деце	годишње	4617,2	73,29 (6300)	479,2
		дневно	22,0		2,3
		у једном сату	3,1		0,3
2.	Здрав. заштита школске деце	годишње	4334,7	68,8 (6300)	638,2
		дневно	20,6		3,0
		у једном сату	2,9		0,4
3.	Здрав. заштита жена	годишње	3041,8	48,28 (6300)	603,0
		дневно	14,5		2,9
		у једном сату	2,1		0,4
4.	Здрав. заштита одраслих	годишње	6186,5	84,17 (7350)	2095,0
		дневно	29,5		10,0
		у једном сату	4,2		1,4
5.	Здрав. заштита радника	годишње	8565,1	116,53 (7350)	2335,2
		дневно	40,8		11,1
		у једном сату	5,8		1,6
6.	Стоматолошка здравствена заштита	годишње	2394,5	97,34 (2460)	
		дневно	11,4		
		у једном сату	1,6		

*Просечан број посета код лекара односи се на посете код лекара укупно, односно збир куративних и превентивних прегледа, док се просечан број посета код осталих медицинских радника односи само на куративне услуге.

Према приказаним подацима може се рећи да је оптерећеност здравствених радника на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, пре свега лекара била највећа, као и претходне године, у служби здравствене заштите радника са 8565 прегледа годишње, односно 41 преглед дневно или 6 прегледа у једном сату. Највећа оптерећеност осталих медицинских радника посматраног округа била је такође у служби здравствене заштите радника са по 2335 посета годишње, односно 11 посета дневно или 2 посете у једном сату.

Према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник РС” број 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012, 119/2012 и 23/2013), којим су дефинисане мере извршења у примарној здравственој делатности, подаци из Табеле 3. показују да су извршења лекара примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа на годишњем нивоу, у већини служби нешто нижа од дефинисаних норми (табела 3.).

Број становника по једном лекару у примарној здравственој заштити посматран је као однос укупног броја становника и броја лекара запослених на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу. На основу тако урађене анализе показало се да у Браничевском округу у просеку на једног лекара запосленог у примарној здравственој заштити долази око 871 становник ($172515/198=871$).

1.2.4. Рад службе лабораторијске дијагностике и хитне медицинске помоћи

У оквиру службе лабораторијске дијагностике домова здравља Браничевског округа који су рад поменуте слижбе приказали на нивоу ПЗЗ (ДЗ Велико Градиште, ДЗ Голубац, ДЗ Жабари, ДЗ Жагубица, ДЗ Кучево, ДЗ Мало Црниће и ДЗ Пожаревац), у 2017. години посматран је укупан број остварених услуга.

Према годишњем извештају о извршењу Плана рада за 2017. годину, службе лабораторијске дијагностике на нивоу примарне здравствене заштите Браничевског округа, оствариле су укупно 1.149.895 услуга (Заједничке опште лабораторијске услуге 117363, Опште хематолошке анализе крви 140814, Хематолошке анализе коагулације у крви, односно плазми 46113, Биохемијске анализе у крви 10226, Биохемијске анализе у серуму 541808, Биохемијске анализе у урину 290570, Биохемијске анализе у фецесу 2891 и Микробиолошке анализе у области паразитологије 110), што представља успешно укупно извршење у односу на планиране вредности (100,15%).

Услуге лабораторијске дијагностике за амбулантне пацијенте ДЗ Петровац су приказане у табели која се односи на ниво секундарне здравствене заштите, заједно са услугама за стационарне пацијенте, јер је ова служба организационо смештена на секундарни ниво.

Остварени обим лабораторијских услуга по осигураном лицу (коришћење) на нивоу округа, без ДЗ Петровац износи 6,93 услуга.

У 2017. години на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, услуге лабораторије користило је укупно 99681 осигураника, што је за 1,77% мање у односу на претходну годину.

У оквиру служби Хитне медицинске помоћи на територији Браничевског округа у 2017. години, реализовано је укупно 89166 услуга, од којих су 42278 прегледи лекара (на терену 6917, први прегледи деце ради лечења 5235 и први прегледи одраслих ради лечења 30126) и 46888 дијагностичко терапијских услуга.

У поређењу са претходном годином, у оквиру посматране службе, укупан број остварених лекарских прегледа је мањи за 9,0%; а дијагностичко терапијских услуга мањи за 9,9%.

На територији Браничевског округа у 2017. години, у оквиру санитетског превоза пређено је укупно 839512 километара (без медицинске пратње 644453 км и са медицинском пратњом 195059 км), што је за 1,0% мање у поређењу са претходном годином.

ЗАКЉУЧАК

1. Од укупног броја запослених радника на неодређено време, на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2017. године, било је 80,14% здравствених радника и сарадника а 19,85% административних и техничких радника, што није у складу са Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, којим је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0%.

2. У Браничевском округу на једног лекара примарне здравствене заштите долази око 871 становник.

3. У току 2017. године у просеку, сваки становник Браничевског округа имао је око 8 посета службама примарне здравствене заштите. Процент лица, од укупне популације, који су имали бар једну посету примарној здравственој заштити у 2017. години за Браничевски округ износи 225,2%.

4. На нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, у току 2017. године, највећа оптерећеност како лекара тако и осталих медицинских радника била је, као и претходне године, у служби здравствене заштите радника.

5. На основу броја извршених лабораторијских услуга, остварени обим услуга по осигураном лицу (коришћење) за ниво Браничевског округа, без ДЗ Петровац, у 2017. години, износи 7 лабораторијских услуга.

6. На основу броја првих прегледа остварених у служби хитне медицинске помоћи на нивоу Браничевског округа у 2017. години ($42278/172515 \cdot 1000 = 245$), може се рећи да је услуге хитне медицинске помоћи користило 245 лица на 1000 становника, што је за 7,55% мање у односу на претходну годину.

Аналізу сачинила:
др Цвија Стојановић
специјалиста социјалне медицине

Центар за промоцију здравља,
анализу, планирање, организацију
здравствене заштите, информатику
и биостатистику у здравству

Помоћник директора
Прим. др Сузана Петровић

Завод за јавно здравље Пожаревац
В.Д. Директор
др Ана Јовановић